

Udenrigspolitisk Redegørelse 2021.

(Formanden for Naalakkersuisut)

Demokraatit takker Naalakkersuisut for fremlæggelse af den årlige Udenrigspolitisk Redegørelse for 2021.

Der står mange genkendelige beretninger i redegørelsen. Som Naalakkersuisut ganske rigtigt påpeger er der en øget interesse for vores land. Og på verdensplan er hele det arktiske område i fokus. Det skal vi selvfølgelig udnytte således, at vi får mest muligt udbytte af gode samarbejdsrelationer.

Desværre må jeg også tilstå, at jeg er meget i tvivl om, hvor Naalakkersuisut står i forhold til udenrigs- og sikkerhedsmæssige spørgsmål. Siden valget den 6. april 2021 har der været forskellige udmeldinger fra Naalakkersuisut, og det er da heller ingen hemmelighed, at Formanden for Naalakkersuisut var nødt til at fyre sin udpegede Naalakkersuisoq for Udenrigsanliggende efter kun få måneder.

Mange spørgsmål vedrørende vores samarbejdsrelationer, særligt vores samarbejde med Danmark og dertil forsvaret, står derfor stadigvæk hen i det uvisse. Naalakkersuisut nægter eksempelvis at svare på om man ønsker at oprette forsvarsuddannelsen i Kangerlussuaq. Man nægter at svare på om grønlandske unge skal have mulighed for at komme på afprøvning til værnepligt i Danmark betalt af det offentlige eller om værnepligtsafprøvning skal genindføres her i landet. Det sidste var en stor mulighed og en stor succes for blot få år tilbage.

Jeg forstår ikke lukketheden og de manglende visioner for, hvordan vi sikrer Grønlands sikkerhed til lands, til søs og i luften, og det er meget usikkert om redegørelsen i det hele taget består af en samlet afsender. Formanden for Naalakkersuisut kommenterer ikke på, hvad koalitionen uenighed er og hvor koalitionen ønsker at styre landet hen i forhold til udenrigs- og sikkerhedspolitiske spørgsmål. Naalakkersuisut har lovet, at forhandlingerne med det danske Forsvarsministerium snart er på plads, og derfor venter vi nu med spænding på at vide, hvilke konsekvenser der vil være ved at sætte en stopper for den vedtagne arktiske kapacitetspakke.

Vi mangler ligeledes et tydeligt svar på, hvilke konsekvenser der vil være forbundet med, at Naalakkersuisut ønsker at revurdere principaftalen vedrørende Kangerlussuaq Lufthavn, som blev indgået af det daværende Naalakkersuisut sammen med den danske Forsvarsminister i 2019. Naalakkersuisut ønsker at demilitarisere og skriver i redegørelsen, at man endnu ikke har taget stilling til om denne principaftale fortsat skal være gældende således, at Kangerlussuaq fortsat kan blive anvendt af både forsvaret og til civil beflyvning. Dette har meget stor betydning for indbyggerne i Kangerlussuaq, og vi kan ganske enkelt ikke være bekendt at lade en masse spørgsmål hænge ubesvaret i luften. Det skaber utryghed.

Skal vi kompetenceudvikle vores civilsamfund i de vigtige og nødvendige samfunksfunktioner, som det danske forsvar i dag udfører? Hvordan bliver det det danske forsvar stillet i fremtiden, såfremt Naalakkersuisut's definition af demilitarisering indebærer et stop for samarbejdet? Hvad betyder det egentlig for landet, at Naalakkersuisut har bedt om at standse den arktiske kapacitetspakke?

Mange spørgsmål står fortsat ubesvaret, og det betragter vi som et demokratisk underskud. For med hvilket politisk mandat har Naalakkersuisut ageret, og hvor er inddragelsen af Inatsisartut?

Når man som parti ikke er repræsenteret i udenrigs- og sikkerhedspolitisk udvalg, er man som folkevalgt lige dårlig stillet med at få adgang til og viden om hvor Grønland er på vej hen på lige vilkår som civilsamfundet. Derfor stiller jeg spørgsmålstejn ved den form for lukkethed. Særligt, når koalitionen er gået skarpt til valg på at sikre åbenhed og inddragelse.

Vi har desværre set flere tilfælde, hvor koalitionen er gået enegang. Ud over eksemplet med stop for den arktiske kapacitetspakke er det seneste eksempel en indgåelse af Paris-aftalen. Her synes der også at være uklarhed og uenighed blandt koalitionen's parter, idet Naleraq har udtrykt ønske om at analysere og vurdere muligheden først. Med den enorme fokus det arktiske område har i disse tider, så er det altafgørende at behandle landets befolkning med respekt og sikre at beslutningerne er taget ud fra en demokratisk delagtiggørelse og ikke via egenrådige og uafklarede beslutninger. Hvis Naalakkersuisut mener at have en klar og tydelig forklaring til disse beslutninger, vil vi meget gerne vide det, for så har det ikke været tydeligt nok. Hverken politisk eller civilt.

Vi ønsker, at stå sammen om en god og sikker politisk styring, og ønsker ikke, at der bliver skabt splid og misforståelser internt ved at træffe beslutningerne henover hovedet på et demokratisk samfund, og udenom Inatsisartut. Tillad mig at citere:

"Intet om Grønland, uden om Grønland" og "Vi kan ikke fortsætte med at lade andre træffe beslutninger hen over hovedet på os, hvorfor det er afgørende, at vort land er en aktiv aktør i såvel forsvars- og sikkerhedspolitik relateret til vores land samt i den bredere internationale politik".

Det er ord taget fra redegørelsen. Jeg mener, at vi bør kunne praktisere den i interne rækker også ved at sikre en delagtiggørelse af Inatsisartut før der træffes så vigtige beslutninger, som har og får så stor betydning for Grønland og grønlændernes muligheder. Hele hensigterne bag en god sikkerhedspolitik skal ligeledes tage afsæt i en stærk og kompetencedygtig befolkning, men den del bliver vores grønlandske ungdom jo afskåret fra af Naalakkersuisut. Hvor mange unge har vi ikke været vidne til alene i løbet af sommeren og efteråret, hvor de har haft stor glæde af at tage sig en uddannelse inden for forsvaret? Dette er muliggjort gennem en bestået værnepligtsafprøvning? En mulighed som Naalakkersuisut nu de facto har umuliggjort.

Jeg mangler ligeledes et tydeligt svar fra Naalakkersuisut på, hvorvidt der er begået lovbrud ved at sende unge på værnepligtsafprøvninger i Danmark betalt af det offentlige, når det viser sig, at der ikke har været

lovhjemmel? Hvor mange har gjort brug af muligheden? Hvad får det af konsekvenser for de berørte parter, både på institutionsniveau og for de unge?

Jeg mener, at det er ganske enkelt uigennemtænkt, at Naalakkersuisut i foråret har sat en stopper for en gylden mulighed for værnepligtsafprøvninger for de unge, som i fremtiden kunne have tilført Grønland de fornødne kompetencer. I redegørelsen nævnes også ønsket om muligheden for at flere unge tager sig en uddannelse. Man har derfor lyst til at spørge, om hvorvidt det blot er flotte ord uden handling? Handlingen har jo været stik modsat, hvor de unge fratages muligheden herfor.

Vi har brug for flere veluddannede. Også i relation til vores ønske om et større globalt udsyn og med gode diplomatiske samarbejdsevner, som skal komme vores land og befolkningen til gode. Jeg vil derfor opfordre Naalakkersuisut til hurtigst muligt at tage stilling til om værnepligtsafprøvninger i Grønland atter skal være en mulighed.

I forhold til redegørelsen ser vi med stor tilfredshed at det diplomatiske samarbejde med øvrige lande, langt om længe er blevet en realitet, og at der er planer om at øge dette væsentligt. Jeg vil gerne rose Steen Lyng, daværende Naalakkersuisoq for Udenrigsanliggender, som via diplomatiske veje har sikret sig at bane vejen for en meget vigtig servicekontraktaftale vedrørende Pituffik, og som daværende Formand for Naalakkersuisut Kim Kielsen har underskrevet.

Vi ser frem til, hvordan Repræsentation i Østasien udformes i fremtiden, og ligeledes med hvordan handelsaftalerne med Storbritannien forløber, idet vores eksportmarked ønskes ekspanderet. Jeg ser det ligeledes positivt, at USA har åbnet et konsulat i Grønland, som uden tvivl vil styrke de respektive landes samarbejdsrelationer, og ikke mindst, at Naalakkersuisut er afstemt for en hjemtagelse af fødevarer- og veterinærområdet for mest mulig gevinst for Grønland og grønlænderne.

Når vi snakker internationale handler kan vi ikke komme uden om tillid og troværdighed. Det nævnes i redegørelsen, at trods COVID19-situationen har der været stor interesse for et råstofeventyr i 2020. Dog ved vi, at valget den 6. april 2021 har betydet, at selskaber har udtrykt usikkerhed om, hvorvidt de vil investere i nye råstofeventyr - særligt i forhold til den netop vedtagne forbud mod uranudvinding. Fra Demokraatit mener vi, at det er en stor skam, at vi fra politisk hold fører så ustabil en politik, som i sidste ende koster vores samfund og landets borgere dyrt. Særligt går det udover nye indtægtsmuligheder og med en risiko for et reelt velfærdskollaps, idet der endnu ikke er lagt planer for flere og nye reformer på uddannelses- og arbejdsmarkedsområdet, som skal være med til at sikre vores eksisterende velfærd.

Jeg bider ligeledes mærke i, at der i forelæggelsesnotatet nævnes vigtigheden af, at efterleve FN's menneskerettighedskonventionerne, og det glæder mig derfor at et samlet Inatsisartut i denne efterårssamling netop har behandlet, og vedtaget vigtige reformer inden for beskyttelse af kvinder og børn mod vold, seksuelt misbrug og øvrige brud på menneskerettigheder, uden at vi har måttet vente på anbefalinger udefra. Det skal vi som politikere være endnu dygtigere til; nemlig at empower ethvert menneskes liv i forsøget på at nå målet om en stærk nation, ledet af en sund og stærk befolkning.

Med disse ord tager vi den årlige udenrigspolitiske redegørelse til efterretning og vil se frem til, at der banes vej for endnu flere, gode resultater med afsæt i gensidig forståelse og mandat fra en samlet befolkning med respekt for hvad demokratiet ønsker.